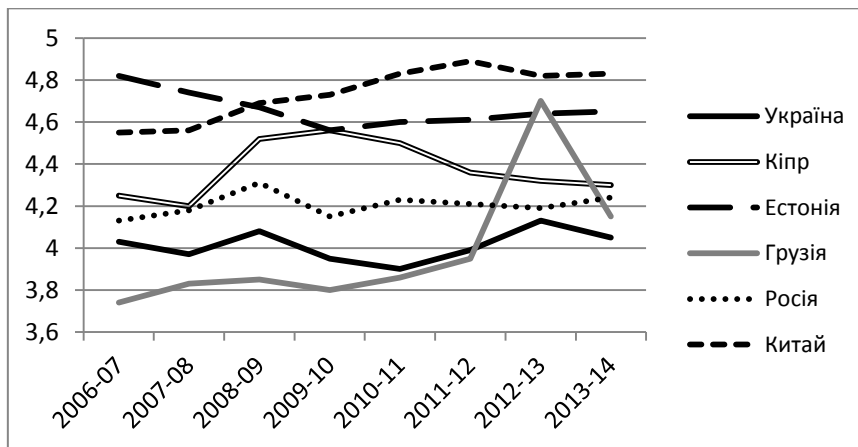

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

В наші дні існує маса міжнародних рейтингів та оцінок рівня розвитку країн світу. Найбільш поширеними та повними є індекси глобалізації (KOF Index of Globalization), глобальний індекс миру (Global Peace Index, GPI), індекс легкості ведення бізнесу (Ease of doing business Index), індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), індекс свободи преси (Press Freedom Index, PFI), індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), індекс розвитку людського потенціалу (Human Development Index, HDI). В даному дослідженні розглянемо найбільш цікаві моменти індексу глобальної конкурентоспроможності, який щорічно з 2004 року складається Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum). [4, с.45]

Результати цьогорічного звіту свідчать, наша країна за останній рік у рейтингу глобальної конкурентоспроможності втратила 11 позицій, з 73 до 84, отримавши показник 4.05 бали з 7 можливих. Аналогічну динаміку втрати 11 позицій продемонстрували Уругвай, Єгипет, Гана і Бенін. Швейцарія, Сінгапур та Фінляндія продовжують утримувати все ті ж 1-ше, 2-ге та 3-тє місце, а найгірший показник дістався центрально-африканській країні Чад.

Виходячи з суттєвої втрати позицій у рейтингу, варто розглянути динаміку показників, які отримувала Україна з 2006 року – першого року проведених досліджень в Україні. Для порівняння оберемо найбільш цікаві для нас країни, а саме: Росію – найбільшого торговельного партнера, Кіпр – найбільшого інвестора, та країну, в яку прямують понад 80% інвестицій українських компаній, Грузію – вдалий приклад проведення реформ у колишній республіці ССРСР, Естонію – члена ЄС, також колишню державу союзу та Китай – найбільш динамічний ринок світу.

Рис.1. Динаміка показників індексу конкурентоспроможності 2006–2013 рр.[7]

Як бачимо, в різні періоди держави переживали ріст і падіння індексів, наша країна впродовж 7 років, попередньо продемонструвавши хвилю росту, продемонструвала падіння, та закріпилася майже на тому ж самому рівні, що й у 2006 році – 4.05 проти 4.03. В той час, як Грузія суттєво поліпшила власні показники, а в Китаю практично не було зафіксовано регресії наша динаміка в порівнянні з 2006 роком покращень не зазнає.

Отримані індекси конкурентоспроможності розраховуються за 12 основними групами показників, до яких входять інші 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність держав на різних етапах розвитку.

З людським потенціалом в нас не поганий стан справ. Гірше з інфраструктурою, технологіями, фінансами та бізнесом, впровадженням інновацій та управлінською сферою. [4, с. 77]

Слабка економічна динаміка не дозволяє суттєво покращити реальний добробут українських громадян. Хоча номінальна зарплата за останні п'ять років зросла майже вдвічі, проте динаміка реальних доходів є значно стриманішою. Лише завдяки офіційному низькому рівню інфляції у 2010–2011 рр. Індекс середньої реальної заробітної плати дещо перевищив докризовий рівень. У 2012–2013 рр. зарплати (номінальна та реальна) зростали дещо вищими темпами, проте посилення кризових явищ на початку 2014 р. помітно обмежили висхідні тенденції в доходах. [2, с.36]

Інші ресурси населення – в частині кредитів комерційних банків населенню і депозитів населення в банківській системі – також зазнавали значних змін і дисбалансів, спричинених кризовими впливами – внаслідок значного виведення депозитів і перерахування залишків за кредитами за новим (девальвованим) курсом, стався помітний розрив між обсягами кредитів і депозитів. [2, с.36]

Якщо в посткризовий період (2010–2012 рр.) обсяги депозитів населення послідовно збільшувалися, то обсяги кредитування, навпаки, не лише не зростали, а навіть зменшувалися і лише з початку 2013 р. почали утримуватися на фактично постійному рівні. Між тим, девальваційний шок навесні 2014 р. знову призвів до суттєвого нарощування вартості отриманих кредитів. При цьому загальні обсяги депозитів в умовах виведення коштів населення з банківської системи також помітно зменшилися. Населення вивело депозитів у період вересень 2008 р. – вересень 2009 р.: у національній валюті – 35 млрд. грн., в іноземній (у доларовому еквіваленті) – \$3 млрд. У I половині 2014 р. (кризи 2013–2014 рр.) – 40 млрд. грн. і \$6 млрд., відповідно. [2, с.49]

Сьогодні зрозуміло, що за умов збереження високих девальваційних ризиків не може йтися про повернення валютних депозитів у банківську систему, а гривневі заощадження населення намагатиметься перевести в готівкову іноземну валюту. Сьогодні Україна вкотре опинилася на межі економічного виживання. Втім, попри значні складнощі, країна зберігає потенціал відновлення. І за умови прискореного реформування, зміни системи державного управління, активного залучення до світових виробничих та фінансових потоків Україна зможе у відносно стислий період зайняти достойне місце у світовій економіці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдокушин Е. Ф., *Міжнародні економічні відносини*. – Навчальний посібник. – Москва: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг». – 2009. – 347 с.
2. Жаліло Я. А., *Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації*. – Київ: НІСД. – 2014. – 388 с.
3. Леткова К. Ю., *Конкурентна галузь у системі конкурентоспроможності національної економіки // Актуальні проблеми міжнародних відносин*. – Випуск 35 (Частина I). – Київ, 2012.
4. Марущак В. В., Степанюк Є. В., *Особливості національної конкурентоспроможності // Політика і час № 10*. – Київ, 2013.
5. Філіпенко А. С., *Економіка зарубіжних країн*. – Київ: Либідь. – 2009. – 416 с.
6. Шкарпетіна М. Ю., *Теоретико-методологічні основи визначення та аналізу конкурентоспроможності України // Актуальні проблеми міжнародних відносин*. – Випуск 53 (Частина II). – Київ, 2014.
7. *The Methodology of the TI Corruption Perception Index*. – Режим доступу: <http://www.transparency.org/>.
8. *Рейтинг конкурентоспроможності країн від IMD*. – Режим доступу: <http://www.rate1.com.ua/ehkonomika/proizvodstvo/1404/>.